

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 472/2020-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE]

[REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s. r. o., Piaristická 46, Trenčín, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Danica Birošová, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 172/2014, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27 Co 166/2017 z 24. mája 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 313/2018 z 25. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE]

[REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorej

doplnenie jeho právnu zástupkyňou bolo ústavnému súdu doručené 29. novembra 2019, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 172/2014 (ďalej len „napadnutý postup okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 27 Co 166/2017 z 24. mája 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 313/2018 z 25. septembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že *«... bol koncom roka 2007 premiestnený z väznice [REDAKOVANÉ] do väznice [REDAKOVANÉ] V roku 2018 späť do väznice [REDAKOVANÉ] Potom bol znova premiestnený do väznice [REDAKOVANÉ] a následne späť do väznice [REDAKOVANÉ] pričom po tomto premiestnení bol opäť prevezený do väznice [REDAKOVANÉ] Sťažovateľ má adresu trvalého pobytu pri [REDAKOVANÉ] Teda väznica najbližšie k jeho domovu kde môže vykonávať trest je väznica [REDAKOVANÉ] - cca 27 km vzdialená od domova sťažovateľa.*

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že má otca, ktorý je dlhodobo zdravotne postihnutý, čo mu znemožňuje dlhšie cesty a tým aj návštevy sťažovateľa - svojho syna. Väznica [REDAKOVANÉ] je vzdialená až 127 km od trvalého pobytu sťažovateľa. Už táto vzdialenosť znemožňuje otcovi sťažovateľa pre jeho zdravotný stav a stále zvyšujúci sa vek a zhoršujúci sa zdravotný stav aby navštívil svojho syna vo väznici [REDAKOVANÉ] v takom rozsahu na aký má sťažovateľ a jeho rodina zo zákona nárok - t. j. každý mesiac v trvaní dve hodiny.

V rokoch 2008-2009 mohol z týchto dôvodov návštevu zrealizovať iba raz za 2-3 mesiace. V rokoch 2012-2014 už iba raz za 3-4 mesiace. V súčasnosti už ani raz - čo znamená, že sťažovateľ a jeho blízki nemali spoločnú návštevu už 3 roky v kuse. Donedávna bol syn sťažovateľa školopovinnou osobou a teda mohol na návštevy sťažovateľa prísť iba s otcom sťažovateľa. Teda keď nemohol prísť ani otec sťažovateľa nemohol prísť ani jeho syn.

Na to, aby došlo k odstráneniu prekážky, ktorá bránila vo výkone práva sťažovateľa a jeho blízkych na spoločné návštevy - teda riadnemu výkonu práva na súkromný život

a rodinu, stačilo nechať sťažovateľa vykonávať tresty vo väznici [REDACTED] - tej, ktorá je k jeho domovu bližšie.

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) už v rámci svojej rozhodovacej praxe rozhodol, že ak je väzeň umiestnený vo väznici, ktorá je tak ďaleko od domova, že znemožňuje vykonávanie návštev, ide o porušenie práva na súkromie a rodinný život ako aj iných práv.

Väzenské orgány toto všetko ignorovali a sťažovateľa naďalej prekladali a držali vo väznici [REDACTED]. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v roku 2012 a nasl. žiadal aspoň o povolenie mať kontaktné návštevy s rodinou, aby sa aspoň takto vykompenzovalo to, že má návštevy len raz za 3-4 mesiace (od roku 2017 už nemá vôbec žiadne návštevy).

Väzenské orgány sťažovateľovi nedovolili ani len kontaktné návštevy s jeho rodinou, pričom napr. [REDACTED] dovolili kontaktné návštevy aj s jeho milenkou napriek tomu, že to zákon nepovoľoval. Sťažovateľovi nedovili ani návštevy s inými odsúdenými hoci ostatným odsúdeným áno.».

3. Z už uvedených dôvodov podal sťažovateľ 10. júna 2014 na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal zaplata sumy 100 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy. Rozsudkom okresného súdu č. k. 17 C 172/2014-163 z 27. októbra 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola žaloba sťažovateľa zamietnutá, sťažovateľ podal proti nemu odvolanie. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Sťažovateľ následne podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré bolo odmietnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

4. Podľa sťažovateľa „súd prvej inštancie nepredvolal a nevypočul ani jedného svedka, pričom mali byť vypočutí otec sťažovateľa aj jeho syn z toho dôvodu, aby sa preukázal zlý zdravotný stav otca sťažovateľa a jeho nemožnosť cestovať do [REDACTED] -127 km. Ďalej mal byť vypočutý lekár ošetrojúci otca sťažovateľa, syn sťažovateľa, odsúdený [REDACTED] a jeho milienka, personál väznice [REDACTED] atď.

Rovnako súd prvej inštancie nezabezpečil a neprejednal žiadny z navrhovaných dôkazov, pričom boli vyžiadané záznamy z väznice [REDACTED] a [REDACTED] o návštevách sťažovateľa aby sa preukázalo, že v [REDACTED] boli návštevy vykonávané každý mesiac, ale

vo väznici ■■■ už nie. Takisto malo byť preukázané, že sťažovateľ žiadal o kontaktné návštevy a tieto mu povolené neboli, pričom iným väzňom povolené boli.

Je pravdou, že súd nie je povinný vykonať každý z navrhnutých dôkazov, ale nevykonať ani jeden dôkaz sa rovná znemožneniu strany konania uplatňovať si svoje postavenie strany konania - teda došlo k porušeniu práva na prístup k súdu, práva na rovnosť strán, na riadne a zákonné prejednanie veci.

Súd prvého stupňa jednoducho len prehlásil, že napr. diaľka vyše 120 km nebráni otcovi sťažovateľa prísť resp. chodiť za sťažovateľom do väznice ■■■ pričom však súd otca sťažovateľa ani len raz nevypočul, nevypočul ani jeho ošetrojúceho lekára, nevyžiadal jeho zdravotnú dokumentáciu a iné.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že väznica ■■■ si vyrobila záznam, že sťažovateľ v liste dával pokyny svojmu otcovi aby za nim nechodil na návštevy. Pravdivosť tohto záznamu však nebola nikdy preukázaná, pričom takýto list neexistuje a ani jeho kópia. Súd prvého stupňa nepredvolal a nevypočul osobu, ktorá predmetný záznam vyhotovila.

Je nesporné, že so sťažovateľom sa zaobchádzalo s prípade realizácie práva na návštevu s blízkymi osobami horšie ako s inými resp. ostatnými kde iným odsúdeným bolo umožnené vykonávať trest vo väznici bližšie k domovu. Bolo im taktiež povolené mať kontaktné návštevy a to aj napr. prípad ■■■ s osobou, s ktorou to zákon ani neumožňoval, pritom toto zaobchádzanie nebolo nutné, lebo neexistoval dôvod pre ktorý by sťažovateľ nemohol vykonávať trest vo väznici bližšie k jeho domovu.

Taktiež je nesporné, že tento stav trval v prípade sťažovateľa viac rokov (2007-2008, 2010, 2012-2014, 2015-2016...). momentálne tento stav trvá od roku 2017 do dnešného dňa čo je takmer 3 roky v kuse, pričom sťažovateľ nemal za toto obdobie ani jednu návštevu. Sťažovateľ zdôrazňuje skutočnosť, že nepočetne veľa krát žiadal o premiestnenie, sťažoval sa na uvedený stav a zaobchádzanie.“.

5. Sťažovateľ ďalej uviedol, že «Konanie pred súdom prvého stupňa nebolo vykonané správne a zákonne, pričom došlo k porušeniu práva na spravodlivé konanie. Ani odvolací súd a ani dovolací súd tento stav nijakým spôsobom nenapravili, pokračovali v porušeníach práva, spôsobili porušenia ďalších práv:

Odvolací súd - okrem toho že nenapadol chyby súdu prvého stupňa sa nevyporiadal s námietkami v odvolaní. Niektoré z námietok uvedených v odvolaní absolútne neriešil, iné riešil ale nesprávnym a nezákonným spôsobom a to tak, že iba odkázal na odôvodnenie súdu prvého stupňa. Svoje rozhodnutie nijakým spôsobom nevysvetlil a neodôvodnil - najmä v častiach kde neriešil námietky podané v tomto odvolaní.

Dovolací súd - odôvodnenie, ktoré uviedol nie je dostačujúce a to ani z hľadiska práva. Sťažovateľ preto inicioval dovolacie konanie - keďže nemá prostriedky na zastupovanie advokátom a dovolanie je podmienené povinným právnym zastúpením, tak požiadal o pomoc Centrum právnej pomoci (ďalej len „CPP“) Nitra. CPP sťažovateľovi advokáta poskytlo avšak nekonali adekvátne rýchlo vzhľadom na skutočnosť, že lehota na podanie dovolanie je 2 mesiace. Určený advokát zastupovanie v dovolacom konaní prijal a dovolanie napísal ako aj podal, avšak dovolací súd toto dovolanie odmietol.

Sťažovateľ požiadal CPP o právnu pomoc riadne a včas a ak CPP neurčilo advokáta riadne a včas a /alebo ak určený advokát nepodal dovolanie riadne a včas toto nie je chybou sťažovateľa. Sťažovateľ nemôže niesť následky takého konania, kedy si CPP alebo určený advokát nesplnili svoju povinnosť. Absolútne neprijateľné je odňatie prístupu dovolateľa s dovolaciemu súdu.

Skutočnosť, že si sťažovateľ podal dovolanie na súd sám neznamená, že postupoval v rozpore so zákonom v časti kde dovolanie musí podať advokát. Uvedené vyjadruje len to, že vzhľadom na 2 mesačnú lehotu bola reálna hrozba, že CPP nedokáže zabezpečiť právnu pomoc o ktorú sťažovateľ požiadal. Podaním dovolanie sťažovateľ deklaroval len to, že prejavuje vôľu realizovať dovolacie konanie.».

6. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 uvedených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ sa zároveň domáha, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vrátil vec na ďalšie konanie. Sťažovateľ tiež žiada o priznanie náhrady trov konania v sume 415,51 €.

II.

Relevantné ustanovenia právnych prepisov

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.A K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým postupom okresného súdu

14. Sťažovateľ namieta porušenie v bode 1 uvedených práv v príčinnej súvislosti s napadnutým postupom okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd), ktorého zmyslom je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritórne (vecne) sa zaoberať podanou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

15. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou

všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnutý postup okresného súdu bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe sťažovateľom podaného odvolania. Z uvedeného vyplýva, že existoval iný súd rozhodujúci o ochrane práv sťažovateľa (v tejto veci krajský súd), čo vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia v bode 1 uvedených práv sťažovateľa napadnutým postupom okresného súdu.

17. Z uvedeného dôvodu bola táto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie.

III.B K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu

18. Zo súdneho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 26. júla 2018. Následne sťažovateľ podal dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktoré bolo doručené okresnému súdu 3. augusta 2018. Zo spisu Centra právnej pomoci, kancelárie Nitra (ďalej len „CPP“) sp. zn. KaNR 24330/2018 (ďalej len „spis CPP“) vyplýva, že sťažovateľ podal žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, ktorá bola CPP doručená 8. augusta 2018, vo veci prípravy a podania dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodu povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

19. Rozhodnutím CPP sp. zn. KaNR 24330/2018, R. z. 115897/2018 z 28. augusta 2018 bol sťažovateľovi predbežne priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v tejto veci s tým, že mu bola určená advokátka JUDr. Mgr. Slavomíra Propperová, Mierové námestie 44, Trenčín. Zo spisu CPP ďalej vyplýva, že rozhodnutie CPP bolo doručené advokátke 23. augusta 2018. Ďalej zo súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že 1. októbra 2018 bolo e-mailom okresnému súdu doručené dovolanie sťažovateľa spísané jeho právnou zástupkyňou spolu s plnomocenstvom z 25. septembra 2018 na zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní, pričom 2. októbra 2018 bolo doručené predmetné dovolanie okresnému súdu aj v písomnej forme.

20. Následne rozhodnutím CPP sp. zn. KaNR 24330/2018, R. z. 139416/2018 z 8. októbra 2018 bol sťažovateľovi definitívne priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v tejto veci s tým, že mu bola určená advokátka JUDr. Mgr. Slavomíra Propperová, Mierové námestie 44, Trenčín. Toto rozhodnutie bolo zmenené rozhodnutím CPP sp. zn. KaNR 3012/2019, R. z. 7719/2019 zo 17. januára 2019 tak, že na poskytovanie právnej pomoci a na zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní bol určený advokát Mgr. Michal Lichner, Legionárska 7451/4, Trenčín, z dôvodu pozastavenia výkonu advokácie (od 5. decembra 2018) na základe žiadosti Mgr. Slavomíry Propperovej. Právny zástupca sťažovateľa Mgr. Michal Lichner e-mailom z 11. júla 2019 zaslal priamo najvyššiemu súdu doplnenie dovolania z 1. októbra 2018.

21. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

22. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

23. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

24. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ síce sám podal dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ale toto bolo odmietnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že CPP rozhodlo o žiadosti sťažovateľa o poskytnutie právnej pomoci predbežným priznaním nároku na jej poskytnutie s určením právnej zástupkyne už 22. augusta 2018, t. j. po 2 týždňoch od doručenia tejto žiadosti. Z uvedeného vyplýva, že pôvodná právna zástupkyňa sťažovateľa mala k dispozícii približne 1 mesiac (do 26. septembra 2018) na spísanie plnomocenstva na zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní a na podanie samotného dovolania, pričom ústavný súd túto dobu považuje vo vzťahu k meritu veci za adekvátnu. Pôvodná právna zástupkyňa navštívila sťažovateľa vo väznici až 25. septembra 2018 (dátum spísania plnomocenstva) a následne podala dovolanie po zákonom určenej lehote (1. októbra 2018).

25. Aj keď postup ustanovenej advokátky nie je predmetom posudzovania ústavným súdom, považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť svoj názor, že pôvodná právna zástupkyňa nepostupovala dôsledne podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

26. Sťažovateľ síce podal sám včas dovolanie, ale k jeho preskúmaniu nedošlo z dôvodov nedostatku právneho zastúpenia sťažovateľa v dovolacom konaní, pričom najvyšší súd sa nezaoberal dovolaním sťažovateľa z 1. októbra 2018 a jeho doplnením z 11. júla 2019, keďže boli podané jeho právnymi zástupcami zjavne oneskorene. Sťažovateľ namietal, že „*nemôže niest' následky takého konania, kedy si CPP alebo určený*

advokát nesplnili svoju povinnosť.“. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že v § 429 ods. 1 CSP je ustanovené povinné právne zastúpenie v dovolacom konaní, a to už pri jeho spísaní. O tejto skutočnosti bol sťažovateľ riadne poučený v rozhodnutí krajského súdu. Pôvodná právna zástupkyňa určená sťažovateľovi nepodala dovolanie v zákonom stanovenej lehote ani nepožiadala o odpustenie jej zmeškania. Oneskorené podanie dovolania v konečnom dôsledku musí ísť na ťarchu sťažovateľa, ktorý musel byť uzrozumený s tým, že ním podané dovolanie bez zastúpenia advokátom nebude vecne preskúmané. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sám riadne nevyužil účinný opravný prostriedok (dovolanie) na obranu ním v bode 1 uvedených práv namietaným rozhodnutím krajského súdu, a preto ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre neprípustnosť v zmysle § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.C K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak teda ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06). Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých

porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

28. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

29. Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne.

30. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré

Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

31. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

32. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

33. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998). Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie

nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

34. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi v bode 1 uvedených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú najvyšší súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

35. Ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v rámci ktorého bolo konštatované:

„Pri podaní dovolania... dovolateľ, ktorý ho tiež sám spísal, nepreukázal, že by sám mal vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a ani, že by pri jeho podaní bol zastúpený advokátom. V prejednávanej veci teda dovolateľ nebol v čase podania dovolania... právne zastúpený advokátom a podal dovolanie, ktoré nebolo spísané advokátom, hoci bol o tejto osobitnej podmienke dovolacieho konania odvolacím súdom riadne poučený (§ 393 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 429 CSP). Vzhľadom na uvedené dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

Dovoláním žalobcu z 1. októbra 2018, resp. jeho doplnením (mailom) z 11. júla 2019, ktoré boli súdu prvej inštancie, resp. najvyššiemu súdu doručené neskôr zvolenými, resp. určenými právnymi zástupcami žalobcu v dovolacom konaní... sa najvyšší súd nemohol zaoberať z dôvodu, že tieto boli podané celkom zjavne oneskorene. Dvojmesačná lehota na podanie dovolania v danej veci márne uplynula dňom 26. septembra 2018 (streda), keďže napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol žalobcovi (dovolateľovi) doručený 26. júla 2018 (§ 427 ods. 1 CSP).

Vzhľadom k tomu, že pôvodné dovolanie spísal sám žalobca (čo bol jeden z dôvodov jeho odmietnutia podľa predchádzajúceho bodu) a v lehote do 26. septembra 2018 (vrátane) uvedenú vadu nereparovala kvalifikovaná osoba jeho právneho zástupcu sú bez právneho významu prípadné otázky, akú povahu k pôvodnému dovolaniu má dovolanie z 1. októbra

2018, resp. jeho doplnenie z 11. júla 2019 (prípustnú alebo neprípustnú podľa § 430 a § 434 CSP). Uvedené otázky by mali svoj význam vtedy, ak by právni zástupcovia žalobcu dovolanie, resp. jeho doplnenie podali najneskôr do konca dovolacej lehoty, t.j. do 26. septembra 2018 (vrátane). Najvyšší súd vo vzťahu k pôvodnému dovolaniu žalobcu, ním aj spísanému... opätovne zdôrazňuje, že ak uplynie dovolacia lehota a nie sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dovolací súd musí takéto dovolanie podľa § 447 písm. e) CSP odmietnuť.“

36. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd jasne a zrozumiteľne odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľa. Právny záver najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

37. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 27).

38. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu